

# آب معدنی چیست؟



شبکه بهداشت و درمان شهرستان آباد

مدیریت غذا و دارو

تابستان ۹۵

موضوعی است که با نزدیک شدن به فصول گرم سال، بحث درباره آن دوباره به صورت جدی شروع می شود.

از آنجایی که آلودگی آب عملاً میتواند باعث انتشار عوامل بیماری‌زای باکتریایی، ویروسی و انگلی شود آن قدر از بیماری‌هایی مثل وبا، ای کولای، ژیا‌ردیا و غیره شنیده ایم که شاید تنها راه چاره را در استفاده از همین آبها دیده ایم. در همین راستا، اکثر کارشناسان بهداشتی، توصیه می کنند از آبهای بسته بندی برای آشامیدن استفاده کنیم لذا در حال حاضر کم نیستند افرادی که آب مصرفیشان را به این نوع آبها محدود کرده اند.

آبهایی که در بطریهای پلاستیکی عرضه میشود، دیگر در اکثر سوپر مارکتهای کشور به راحتی می شود از آنها پیدا کرد. البته حق هم همین است. اما می خواهیم نگاه جدی بر این آبها داشته باشیم، به همین خاطر بهتر است ابتدا مشخص شود که "آب معدنی طبیعی" اساساً به چه آبی گفته می شود:

## آب معدنی طبیعی:

آبی است که با آب آشامیدنی به دلایل زیر قابل تشخیص باشد:

۱. بوسیله محتوای املاح معدنی خاص، عناصر کمیاب و دیگر ترکیبات مشخص می گردد.
۲. از منابع طبیعی مانند چشمه و نقاط حفاری شده از سفره های آب زیر زمینی بدست می آید، و کلیه اقدامات احتیاطی برای جلوگیری از هرگونه آلودگی یا تأثیرات خارجی روی کیفیت آن باید انجام گیرد.
۳. ترکیبات آن در فصول مختلف سال از ثبات نسبی برخوردار

است.

۴. تحت شرایطی که ویژگیهای آن تغییر نکند، جمع آوری می شود.
  ۵. در نزدیکترین محل ممکن به سرچشمه آب، تحت شرایط بهداشتی خاص بسته بندی می شود.
  ۶. هیچگونه فرآیند پالایش به جز فرایندهایی خاص که مورد تایید استاندارد است روی آن انجام نپذیرفته باشد.
- و اینکه آب معدنی طبیعی به چند نوع وجود دارد:

## آب معدنی طبیعی گازدار:

آب معدنی است که پس از پالایشهای (اعمال تصفیه صرفاً می تواند شامل جدا کردن مواد معلق، صاف کردن، هوا دادن و در صورت لزوم حذف یا وارد کردن اکسید دو کربن CO<sub>2</sub> باشد) مجاز طبق استاندارد و بسته بندی دارای دی اکسید کربن به همان میزانی است که آب معدنی در سرچشمه آب داشته است و بطور آشکار تحت شرایط فشار و دمای عادی متصاعد می شود.

یادآوری این نکته ضروری به نظر می رسد که گازدار کردن آب معدنی باعث کاهش آلودگی میکروبی شده و یکی از راههای کنترل و پیش گیری از بیماری‌های روده‌ای است ولیکن این روش نمیتواند جایگزین رعایت ضوابط بهداشتی تولید و شرایط ساخت خوب شود.

## آب معدنی طبیعی بدون گاز:

آب معدنی است که بطور طبیعی و پس از پالایشهای مجاز طبق استاندارد و بسته بندی فاقد دی اکسید کربن به میزانی است که بطور آشکار تحت شرایط فشار و دمای عادی متصاعد گردد.

### **آب معدنی طبیعی گاززدایی شده:**

آب معدنی است که پس از پالایشهای مجاز طبق

استاندارد و بسته بندی، میزان دی اکسید کربن آن بطور خود بخود یا غیر خود بخود حذف شده است.

### **آب معدنی طبیعی غنی از گاز دی اکسید کربن:**

آب معدنی است که پس از پالایشهای مجاز طبق استاندارد و بسته بندی، دارای دی اکسید کربن به میزان بیشتری نسبت به مقدار آن در محل منشاء آب باشد. ضمناً این گاز از خود منشاء آب معدنی طبیعی تأمین می گردد.

### **آب معدنی طبیعی گاز دار شده:**

آب معدنی است که پس از پالایشهای مجاز طبق استاندارد و قبل از بسته بندی از منبع دیگری گاز به آن اضافه می گردد.

### **ویژگیهای آب معدنی:**

آب معدنی باید زلال و بدون ذرات معلق و رسوب باشد. آب معدنی باید عاری از بو و مزه نامطلوب باشد.

یادآوری: طعم و مزه آب معدنی طبیعی برحسب شرایط محلی و وجود گاز و املاح مختلف آن ممکن است متفاوت باشد. و بار میکروبی و میزان فلزات در آن باید دقیقاً مطابق استاندارد باشد.

### **هنگام خرید آب معدنی باید دقت کنیم:**

در مورد بسته بندی این آب ها باید بگوییم آب معدنی باید در محل نزدیک به چشمه و در ظروف مناسب و غیر قابل نفوذ پر و بسته بندی شده باشد. ظرفیت مجاز ظروف حداکثر ۴ لیتر می باشد که به نوع

ترکیب شیمیایی آب و ظرف بستگی دارد. چنانچه آب بسته بندی پلاستیکی دارد باید از نوع پلاستیکهای مجاز و مناسب با آب معدنی که مورد قبول مؤسسه استاندارد ایران نیز

باشد بوده و در این صورت اینگونه ظروف فقط یکبار مصرف ها می باشند.

### **برچسب آب معدنی:**

مشخصاتی که باید روی بطری آب معدنی درج شده باشد از قرار زیر می باشند.

نام و نوع فراورده: آب معدنی طبیعی

برچسب باید یکی از واژه های توصیفی مربوط و منطبق با نوع آب را بر روی خود داشته باشد شامل:

انواع آب هایی که در بالا اشاره کردیم نام و محل جغرافیایی

سرچشمه آب معدنی بوضوح بر روی برچسب اعلام شده باشد- نام و نشانی کامل تولید کننده - نام و علامت تجاری- ترکیبات شیمیایی. حدود ترکیبات شیمیایی آب معدنی طبیعی باید بر روی برچسب ذکر گردد.

چنانچه فراورده حاوی بیش از یک میلی گرم در لیتر فلئورید باشد باید عبارت «حاوی فلئورید» بطور آشکار روی برچسب ذکر شده باشد. این نکته را هم یادآوری کنیم که چنانچه آب معدنی حاوی بیش از دو میلی گرم در لیتر فلئورید باشد باید عبارت زیر روی

برچسب نوشته شده باشد:

«برای نوزادان و کودکان کمتر از هفت سال مناسب نمی باشد»

و همین طور اگر میزان نیترات بیش از ده میلی گرم در لیتر باشد باید

عبارت زیر روی برچسب نوشته شود:

« برای نوزادان مناسب نمی باشد»

حجم برحسب سیستم متریک - شماره پروانه ساخت از وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی - سری ساخت - زمان ماندگاری (روز - ماه - سال) - شرایط نگهداری (نور و دما)

**و اینکه موارد زیر در برچسب گذاری آب معدنی طبیعی ممنوع است:**



ذکر خواص درمانی تحت هر عنوان و عدم استفاده از هرگونه عبارت یا تصاویر گمراه کننده.

### **منبع:**

**- آخرین تجدید نظر استاندارد ملی ایران شماره ۲۲۴۱- آب معدنی-ویژگیها**

**- حداقل ضوابط فنی و بهداشتی واحد های تولید کننده آب معدنی**

**- سایت مرجع صنایع غذایی ایران**